

BUKVE DNEVNIKA JERNEJA GAŠPERINA

(1861—1865)

Jernej Gašperin je bil mlad žebljarski pomočnik, ki je pisal svoj osebni dnevnik. Dnevnik je zvezan iz desetih numeriranih zvezkov in obsega v celoti 245 pozneje numeriranih strani. Nekaj strani (213—226) manjka. Oblike je dnevnik podolgovate, tekst je dvokolonski, rokopis vzoren. Naslovna stran je iz lepenke in ima zgornji naslov. Podnaslov z datumom in letnico je delno že zabrisan.

Večinoma popisuje Gašperin osebne doživljaje, zdravje v družini, osebno počutje, delo, veselje in žalost. Je zelo natančen in prijeten pripovednik.

Vendar nas ne zanimajo osebne zadeve, ampak smo skušali izluščiti iz dnevnika drobce, ki naj prispevajo k boljšemu poznavanju takratne Loke, služijo naj kot drobne ilustracije preprostega delovnega človeka tistega časa.

Družina Gašperin si je s pridnim delom pridobila Kejcuvo, danes po domače Žebjarjevo hišo na Lontrgu. Jernej Gašperin, pisec tega dnevnika, se je kasno poročil z Jero Oblak od Sv. Barbare (1887). Leta 1889 se jima je rodila hči Jera. Leta 1890 je gospodar hiše (po starem) Mesto št. 74, Jernej Gašperin — vulgo Žebjar, že umrl.

Rimske številke med tekstom pomenijo številko zvezka. Zaradi boljšega pregleda so včasih dodane v oklepajih tudi letnice. Tri pike pomenijo, da je na tem mestu nekaj teksta izpuščenega. Tekst je prepisan dobesedno in z vsemi slovničnimi napakami. Bralec naj bere dnevnik glasno, da bo takratni jezik bolj razumel.

France Štukl

I.

(1861)

V boshjim Imenu sazhnem Dnevnik pisati, koker sim se ga namenil rauno kar gun teden, samo to navem al ga bom dougo časa pisal, ali meihno enkrat sim jemel misel, de ga bom dokler bom shivel, pa se mi to she sdej, skorej neverjetno sdi, kir me bo gvishno pred lenoba napadla, in kir mi she sdej od sazhetka nezh kaj posrezhi na gre is tem pisajnam, kir koj, ko sim mislil sazheti, biv rad vesane Bukve kupil, de biv v vajne samerkval, pa koj ni blo take perloshnast, sa dobiti, odkladal sim pa narad, satoraj kupim ene Bukve papirja per Kaibet,¹ in si teke² nardim, pa joj, ko sazhnem pisati, se mi use ispridi isflusa, potem, denem na pezh sushit, pa zhes tri dni spet usamem u roke, pa je biv glih tak, koker poprej nisem ga ustan nuzat, to me je pa she slo jesilo, sdaj poshlem u Kamro³ po Theko kupt, pa tud ta mi ni rauno po volji, in sraun mi she ta stari sestra Lenka, is sitesham sabavlja zato rezh, le shkoda kje she 40 let stara, pa se nad taka nadaushna rezh jesi, de more tako naumna bit, kmalo bil že nehal od tega kar sim se namenil, pa jest nisem tak, koker tist terst, ki ga veter, ke in sem maja, ampak zhem biti mosh beseda, ker vem kolker tolk bom spisal, se mi bo dober sdelo, ko na moje stare leta bom pogledal, nasaj na mlade leta 22. moje starasti, de bom marsktero rezh vedil bel, in iz čem sim čas kratil, pa pisal bom prov po domače,

kar moja pamet samore, vem de zhe bi kateri drug bral, de bi me velikrat sasmehval, pa jest se tega naustrašim, kir usaki lohka ve, de jest nisem si u Gimnasium in Realkah glave bistril, pa jest sim she is tem, kontent, kar snam, in se sato lepo sahvašem Bogu in starsham pa uzhenikam, kir is pisajnam sem she vezhkrat čas kratel, in mislim ga she. —

...Pernesu je moj brat Jaka, rauno na tork pred pepevnicu, od negovga rankiga prijatla mlinarjoviga Lorenca Oblak, negove starosti 19 let Bukve lepe, v katerih je ta cveteči fant, svoj Dnevnik zamerkvaj, in ko ga jest usamem v roke, mi je koj tako dopadel, de sim ga sklenil tud jest koj začeti pisati, le shov mi je de taku pozno začnem to delo...

...in smo rauno spat shli, kadar je z sonam naznajne dal, de se svet post začne, koker bom tud jest sdej nehal za dansi pisati ta 17. sveč. kir rauno pončni vahtar 10 poje, ...

Drugi dan, na pepelnico, smo vse sdravi ustali, in nobeniga ni, koker pravjo pust pobodil, razun tri leta mlajga brata Jaka...

Jest sim bil rojen 1838 leta, scer od revnih, pa vendar od dobrih staršev, kir smeram za nas prov dober skerbe za dušo in telo, blo je nas mende Otrok useh 13, pa boh jeh je 6 že meihneh k sebi uzel, in 7 nas je she živeh 4 fantin pa 3 dekleta in starš so tudi še, peršli so iz Gorenskiga iz Kroke, v Loko, in je menda že preteklo 30 let kar sa tukaj, in iz svojim delam sebe in nas pošteno preživel, in celih 29 let v Kumru hiš pod No. 71. gustval, koker she zdaj, kovačnica pa imemo skuz ves zajt pod kašo u te Fežin⁴ de žeblje kujema, imajo ta Fežina pet prov zbrisanih modrih Gospodarjev v oblasti, in usako leto v svetimu Jerneju, smo plačvali, da sdej ukupej s gunim žebljarjam Peganam Jakupam štanta 55 gld. star. dnr., pa to se je prekanenim mojstram premalo sdelo, in so hotli več, od nas imet, pa take može, koker sa te, sma jeh mi prov fest opeharli, toku, de so sdej zadovoljni z 50 gld. nov. dnara, kir že pregovar pravi, kdor drugim jamo kople, sam v vajno pade, in pa taki možje so le tič per polič, per polič se vejo prov možko obnašati.

Ko sim beli dan zagledal, tega jest napovnim, koko je blo takrat, pa vendar vem, koker je skorej per usakimu otrok taka, de sim jim dosti muje perzadjal, in skerbni materi, zlo spajne kratel, iz mojim jokajnam, ... ko sim pa enkrat malo odrasel, de sim začev že hodit, če sim le kej vunkej iz hiše ušel, sin nan bart v lushe in v blato šel, in ko sim nazaj u hišo pershel, ksa me poklical, sim bil pa ves usran, in so me, dobro na šeškali, ... in ko sim bil v šestim letu, se je začev sprašvajne za sveto birmo, kir me je usaki dan sestra Neža k sprašvajni pelala h gospod Jurju, in ko sim se dosti naučil, so mi starši pojeskali botra, ta je biv kaparjev Fedel Štaier, ... in ko sma pershli damu, sa mi šenkal še boter en ta velk tolar, in tega sim dal mater hrant, in sa ga toko dobro hranili, de ga po tistim nisem več videl...

Ko sim birmo opravil, sa me pa začeli doma od šolskih rečeh vadi, in me še dajo, če rauno teško, kenmu šnurmojarjumu⁵ Korlčku brati in pisati učit, in skorej gvišno sa takrat mislili, de bom en Faimašter enkrat, ...

Ko sim pa 7 leto doveršil, sim pa začel v šolo hodit v unterabtheilunga, zdaj pa pravijo peru klas u te šoli, sim bil eden ta bolih kateket in šolmašter, oba sta me prov rada imela, samo en teden sim bil v ezelpunku, razun tega sim bil pa skuz celo leto mušteršiler, nar težej mi je blo se po nemško navadit šteti, katehet sa ble Korl, šomašter sa se pisali Klementschič, in ta sa ble kej dober, in marsikaj smešniga sa iz njem počenjal ali za tepejne sa pa imeli tud veselje, srečen je bil, kder ni usaki dan palce poskusu, ...

Konc leta, ko je bla skušnja, sim bil (Zunahst), ta peru premfar⁶ je pa bil Krenar Maximilian, in tisto leto, sa glih ta zadnikrat še premin⁷ delil, na Grad v kapeli svt. Ane, gor se je zbralo dosti ljudi ukupej, ker to je blo res kej lušno, je bla muzka, na pauke sa bili, kadar sa kterga poklical po premium, in eden šolar je na mizo stopil in je pridgou... Sdaj grem v oberabtheilunga, sdaj pa pravijo II klas, tukaj sa ble gospod Zvek sa učenika, u te šoli, sim bil pa že mal slabi, razun v pisajni, ... tukaj sma začeli tud učenci za knofe fucat, usakmu je per gvantu knofu mankal, ksa jeh preč rezali; in ene dvakrat vem, de sim se u te šoli še v hlače usral; in ta čas je Gospod dehant umerl, ... zdaj dobema novega kateheta, Vincenca Majerja, ta sa ble pa še veliko boljši, ko poprejšni, in neč se ni blo treba per njeh po nemško iz glave Religiona učit, ampak le po kranjsko, in konc leta sim bil erste klas.

Sdaj grem v drugi klas, koker zdaj pravijo III klas, takrat sta bla še ta reči dva klasa tukaj per cerkvi svt. Jakopa... ali za druge erči šolske sim bil pa tud bel faulast in zvit, dama sa me perganal učit, al kej narad sim se naraj sim se pa zmeram glih eno učil, in če sa me mati prašal, sim jim zmeram le eno reč ponaulav iz glave, in sa mislili, de znam kar je potreba, naj raj bil pa zmeram s fantin ukup bil, in polet, če sim le mogel ujet sim se berš šel v vodo kopat, in sim se po 6. in 7. na dan kupal, dokler me niso mati pojeskali, in damu napeli učasih sma se šli iz fantinmi moje glihe, pulo bit (parnga) ali pa klinca bit, ali skrivavnica al (loncpoganet) ali (golobi) ali kotrobantarje, najraji pa sma se šli rezenterji pa pankerte, in pa soldati, enkrat smo jimeli use s popirja kape narjene, po zimi sma se pa hodili dersati dol za praijerca,⁸ kir je bla učasih velka luža, in konc leta sim bil v te šoli spet (erste klas) in grem spet naprej u zadni klas, koker zdaj pravijo 4. klas h gospod Kramarju, ... naraunost morem povedati, de sim se tako dobro to leto učil, de sim bil v prejojah⁹ med cvajtarji zapisan, al še so me dali starši eno leto v to šolo, drugo leto sim se pa vender malo bolši učil, tako, de sim erste klas zaslužil in potlej po zimi sim še hodil v šolo da velikenoč, kir sim bil še pre slab za delo, in ko sim delovno šolo končov, sim pa začev v nedelsko šolo hoditi, in v te šoli sim se še več navadil ko v delovněni, ... in sim hodil tri leta v nedeljsko šolo potem sim prosil gospod kateheta za Caignis,¹⁰ in sim mogel še malo skušne čez nauk nardit, in sa mi dali prov dober Caignis, ...

Ta cait ko sim v šolo hodil, se je marsikaj noviga zgodilo, koker 848 in 849 leta na laškim in ogerskim, kašen hudi punt sa ble, al vse je stari zvesti Feldmaršal Radecki¹¹ kmalo poštimal, dobro se mi zdi, ko sim tega dobriga moža sam vidu, enkrat, ko sma šla iz očam nalaš v ljubljano ga gledat, ko se je perpelov, kmalo enkrat, ko je bla Železnica na Dunaj¹² dadelana, ... bli so tud ta novi buhštāb¹³ ven dan, koker so tukaj vidti, u šoli sim že le na zadne iz tem buhštābam pisal, dama pa kar je blo treba, kej staršam, ktero pismo, sim le iz ta starim navadnim buhštābam morel pisati, ker ta stare ljudi so ta novi buhštābi zlo jezili, kir so tako težko brali. Začele so tudi šenske na novo se bahati, skuz prečudna mašina, dal je boh tako brihtnost, enim revam, kse ble prov rade šerok in šopirjen nosile pa se niso mogle, kir gvanta in cun, ni dost dobila per hiš, deb si jeh na kumerna ret nateknila, sa se spovnile, de blo dobro keb ena taka reč u kikla dala, de bi ja zaksebi deržala, in kmalo je blo dosti obročov pod kiklo lesenih, namesto spodnih kikel za videt, koker je videl vilčkov drašek, ko je v mesto peršel, Ženske preki njemu jet koker laita, in bavu se jih je, kir mislu je, de sa tiste, ko ludi jedo, pa ta noša je kej perpravna in dobra za take, ki imajo le en gvant, ali eno kiklo, ...

Bli so čudni dnarji usake sorte že ta cait, kar jest povnim, namreč jih je blo pa iz popirja, sa ble po goldinarji nar popred, potem je pa tako začelo drobiža mankat, de ni blo mogoče kupčovat, in so začeli bankovce, na štir tale tergat, ko sim še v šolo hodil, sim šel usako zboto teržen dan k materi na plac, ko sa predajali, in sim čakal kdaj mi bojo krajcar za štruco pomolil, in sim videl ko je mož žeblov kupil, je dav cegelc za 1 gld. pa niso mati imeli ven dat, in sa začela cegelc tergat na štir tale, in tako sta se uštimala, ksta ga usak nekaj imela; in potem sa se lublanski kupci ukupej posvetval, in sa založili v kaso de so žiher ta manjši cegelce nardil po dva groša pa po 1 groš, in tud ogerski cegelci sa ble po 10 kr. tud te so na dvojce rezali, kir sa potem še krajcarji tako zglni, koker cvancgarce, ni blo ubeniga več za videt, ... in 58 leta, je še le prov naznan dnar ven peršu namreč, de zdej ima 1 gld. 100 kr. pred jeh je pa imel le 60 kr. in ta stari goldinar je bil še 1 groš več uredin, koker ta novi, in ta dnar je zdej tako slab, de je blo že ažie¹⁴ per sreber per 100 gld. 57 gld. In ko sim iz šole nehal, sim se dama v kovačnici žeblar-skiga navadil, koker že pregovar pravi, kar oča zna to sin, ni mi bil ta stan rauno po volji ali veliko bolj me je od konca veselilo v kovačnico hodit, koker pa v šolo ...

Peršle sa tudi tiste leta, de sim bil dosti star za Rekrutbo, in dobil sim cegelc za soldašno, zdaj sim napravil velka žalost deržin, posebno pa mater, velka skerb, mene pa vender kar je glih zarečt, me ni prov neč skerbelo, kir sim zmeram jemel lošt¹⁵ za soldašno, in peršu je tisti dan, ko je blo treba jet na naš rotovž, se za rekrutbo skazat, jemel nisem tistiga naumniga upitja in razgrajanja, koker nekteri, ko pridem gor, sim še en čas čakal napreden sim bil v drugič klican, kir ta pervikrat sim zamudil, ko stopim v Cimer, grem narpopred pod mera, potem se morem do naziga slečt, potem me pregledaja, in so me zvergel za en bart, uzeli sa jeh ta bart prov malo pa vender 6 iz mesta useh ukop bliz 40. ko pa drugi bart spet dobim cegelc, sim pa že padu v 3 klas, in zdej mi pa še skazat ni blo treba se kir nisem bil neč na versto klican, ...

Le navem kdaj bom že peršil da usakdajnega pisajna dnevnika, kir imam tako malo časa zato, le zvečer po večerji odločinega, ...

Letašno leto, si usaki misli, de bo kej posebno noviga pernesil, skoraj pa gvišno več slabiga ko dobriga, kir je že po navad le zmeram slabi ne pa bolji na svetu, prekucije in smešnave, so čez dalje huje med uladarji, in punti med ljudmi, nar bolji pa nosi svonc v laških homatijah Garibaldi, in Viktor Emanuel, zraun pa jih še podpira francoski cesar Napalion iz laškimi plemenitaži. Napolitanskiga kralja Franca ta II. so zdej že čisto obropali, zdej se bojo menda še na očeta papeža spustili, in mu še to uzeli kar ima. Iz naša Austria sam boh ve koko bo, letos bo skorej gvišno še na ena plat obernil, bo dobil Lombardija nazaj, kja je 859 leta zgubu ali pa bo še Benečija zgubil, po kteri Sardinc močno hrepeni, perpravljen ima naš cesar Franc Jožef use dobro za vojsko, ko bi le na ugarskim tud pokorni ble blo kmalo use boljshi, al ogri niso še kontent, koker je cesar polajšal jarm usem od 20. Oktobra Diplom,¹⁶ ampak hočejo use po starim koker je pred 848 letam blo, kar jim ni ostan pervolt, usi radovedno perčakujemo kaj se bo že kej mesca Aprila in Majnika novga zgodilo, ker zdej v novicah ni neč posebniga za brat od politke, al kake druge potrebne erči, ampak je neprenehama že skoz eno celo leto, le tisti nepotrebni kvasenje od domačiga materniga slovenskiga jezika, ... čmu je potreba, tolko nepotrebna govornjenja od tega, kir bo to gvišno velikem bolj

ušeč kakor pa ne, in vem de imajo le taki iz tem tolko oprauti, kle sami narmanj materno špraho čislajo, ...

Učera j sim bil pa precej židane volje, kir sim ene dva maselca erdeče rose pil, in potem se mi je marsikaj noviga v glavo zablodil, in tud moj jezek je nekako čudno perštiman, ko ga iz vinam mal namažem, kir potem zna devet špraha žlobodrati, pa useh devet so le kranske.

Ta 22. svečana sa peršli v Loko imenitni Gospodi namreč: Cesarjevi brat, in en drugi General pa Oberst iz njihovim Adjutanti, pregledat tukaišna Haubitz-patria kanonirjov ker je zdaj na Kriegsfuzs uredjana, in so vojaki Parado ta velko imeli na prefarškim podnu,¹⁷ kir imajo Topove ino voze, pa zemlja še ni bla suha takrat, je blo še dosti blata, in zraun so ga še konji veliko več nardil, na močvirnem svetu, kir so vojaki jahal, in so zemljo tako premečkali, de so se skoraj da kolena noter uderai, in poprej use dobro spucani, so zdaj še bolji use ble usran, in tako so vidli Gospodi namesto parade le ponada ...

II.

Ta 19. sušca ... Pred trem dnem je bil somenj per nas svte Jedert, bla je kupčija za nas, še zadosti dobra smo predali za 60 gld. in sim mislil en lepi Laibelc kupit, sim zlo sberal, pa nazadnje le nisem neč kupil, kir nisem mogel dobiti takiga osla na celimu semnju, koker, sim bil jest, mislu sim dobiti ta ner bolj lepe laibelce dober kup, veliko pa zanj nisem hotel dnarja potrosit.

Navem ali bom spisal tolko dnevnika kolker mislem al ne, zdaj pišem ta druge bukve, mislem jeh pa deset, posebniga jest res namorem zamerkvati, kir si na skušam veliko dobriga, pa tud ne slabiga, in posveti tud neč na grem, ampak sim zmeram le doma, pa vendar k imam nekaj, če družga ne iz pisaj-nam opravi, je useglih le nekaj uredniga, če jeh kter taki v roke dobi te bukve, de naporajta veliko najne, prosim, de nej jih nekar naraztrga, ali kako na drugo vižo zanemari, ampak nej jeh pusti shranjene ...

Pred enim dnevam, smo se prov zlo prestrašli use ludje, kir je začelo po cerkvah plat zvona bit, od 8. do 9. ure dapoldan, naglo smo šli gledati ki de gori, pa je bil precej od mesta v Vinkel,¹⁸ pogorele so tri hiše in štale pa en Pod, zares velk vogen je bil, pa ko je veliko ljudi ukupej peršlo, je blo kmalo boljše, in špricovnice so kej dobre, posebno ta nova, in jest sim ja tud dobro pomagal gonti, de mi je blo zlo uroče ...

13. mlg. tr. Dansi imamo merliča, pod našo streho, en maihen fant še le čes eno leto star je umeril, ta kravžastga šurka, in prov zlo sa žalastni, in rauno dansi je tud umerl u puštai Baron ta debel ...

11. vlk. tr. Dansi so se ukupaj zbrali Žandarmi, Soldati, briči, financarji, in zraun še uradniki, so se oborožali, in so šli nad podlesnake,¹⁹ če bi mogli kateriga dobiti, kir zdaj je res velka sila pred njem, kradeja in ropaja, med katerim nosi zvonc Dimež²⁰ za tega dobi usaki, kter perpele živiga al mertviga 100 gld, kadar se te lumpi ukupaj spravija, pravija de jeh je per 20 mož, pa med njem je tud po navad vidmarjov Bevc, Patrola je že peršla nazaj, pa nisa za nobenim dobil ne sluha ne duha ...

29. vlk. tr. Dansi zjutraj ko sim šel zgodaj v kovačnico, ob 3 uri, se je nekaj perpetilo, dobili sma na grabni,²¹ za petercovim vertam dve skrine, ena je bla prov odkraja odperta, in gvant²² erzmetan, in koj je blo zapreudarti, da mora to biti tatvina, kar je tud res blo, iz špitai²³ eni ženski je blo ukraden, in koj ko jest ta reč zagledam, grem urno Žandarmi na znanje dati, de

so peršli pogledati. Nocoj sim pa pomagal velki mlaj per kaši pod lipo postaviti, ko bo jutro praznik svt. Telesa, zdaj bom pa šel koj ležat, in vem de bom kmalo sladko zaspal, kir sim trudin, in gvant za jutrajšni praznik imam že perpravljen, in škorne sim tudi dobro izpucal...

15. Rožn. ...Dnevnik tudi pišem zato rad, da pisati na pozabim, temuč, da bi še zmiram bolj v pisanji napredoval, in da bom zmiram bolj mično stavke ukupaj stavil, in marsktera beseda bolj poslovensko zapisal, ne tako bedasto ino zarobljeno, koker iz nar višjega hriba dama bil, in le usako leto enkrat med bistre ljudi peršel; in že zdaj se mi marskaka beseda bedasta zdi, in marskak stavk, ko sim v dnevnik pisal, koker posebno v prvih bukvah, rad bil ktero reč ven izbrisal, ali saj popravil, in tud rad bil zdej kaj boljšiga noter perstavil, pa zdaj je že kar je kar sim pisal, sim pisal, bom pa tud lohka vedil koko sim na, umnosti napredoval...

III.

11. vlk. serp. ...Dansi, sma imeli živiga medveda, v Fežini, da je plesal, sma že učeraj dobro pregledovali jeh dva, ko so jeh po mestu komendijonti vodili.

Perpelali so tudi ta teden, 5. vlk. serp., iz veliko sloveznostjo zvonove za Cengrob, katere so škof žegnali...

...Snoči sim se kopal pod kopocinarskim mostam, in prov lušno se je, ali čez most v voda skočiti, bi se pa na prederznil jaz, koker so letas nekteri fantje skakali...

20. vlk. serp. Zdaj se je pa dan že tolko perkrajšal, de bom mogel že per svetilnici zvečer pisati. Ta teden v kovačnici nove žlebove narejajo, in ko sma voda zaperli, sim vjel o čuda, takiga velikiga raka, de ga je blo veselje za videti, še nikolj nisem videl tako velikega, razun v Ljublanskim muzeju, in ko so ga mati kuhaniga oberali, je bil prov povhen mesa...

18. kozopersk ...Snoči sim Časnika čital (bral,) pa od laških homatij je vse potihnilo, le na ogerskim posebno pa na poljskim ustaja hrup. nar več je pa v novicah le za pravico naroda to je; kaku se naš verli državni poslanc, Lovre Toman na Dunaj krepko poteguje, za materni Jezik; in skoraj se je nadjati, da negovi trud nabo zastonj, kir po nižjih ino višjih šolah marajo le že slovenšno rabiti, tako se je nadjati, da bo kmalo tudi po oradnijah narodni jezik opeljan, da se bo uresničilo, kar so presvetli cesar v Diplomu 20. Oktobra 1860 oklicali...

20. Listopad. Dansi sim pa že tolko poskusil mraza, de vem da nabo prov lušno po zimi, marskaki bo piskal pred mrazam, še vojaki sa se mi dansi v serce smilili, ko sim jeh gledal, k sa jahali v (Raitschul),²⁴ kir imajo narejena dol za Špetalam na graben, zlo jeh je v perste zeblo; prov gerdo je, kadar jim ponočnaki tako nagajaja, dajim (Raitschul) podiraja...

25. Listopad ...Včeraj sim bil pa lepo ogvantan, prov (fest) se mi je podal; jemel sim jerhaste krahke hlače, zavihane škorne, in ta novi sokneni telovnik (laibelc) iz 37 knofi (gumbi) naraunost po sredi dol pokfonasti so. Zvečer sim tud plesal, ko je bla rauno ta zadna nedela pred adventam, in doma so mati dali za dva bokala (ferkelna), ta noviga vina, dober je bil, samo drag je po 60 kr. nov. dn.

4. grudna. ...Zdaj popoldan je Jaka naredil 1300 žeblov (šteftov) pa na (mašina) se res lohka urno delaja, no pa te cveče²⁵ ni zaperštevati, k drugim

žebłam, kir nobeni se tako urno nadelaja, enkrat jaz tudi vem, kmalo, ko sim začel kovati, sim naredil od štirih zjutraj in zvečer da šestih 2700 k. tistih kvagajo po 3 f. 1000. zdaj bi se jeh naupal toljko narediti.

IV.

14. grudna. ... V Ljublani, se žalibog kaj žalostne reči počenjajo, nam-reč: dva človeka sa na viselce (gauge) obejsli, tri je dereča Ljublanščica pozerla, dva so od hudodelnežov osmertena našli.

Popirnatih šestic, to je ta malih (cegelcov) po 10 n. kr., je zdaj med ludmi za 12000000. pa res usaki ima tega papirja dovelj, ostaja pa nobenimu ne, le manjka jeh, desrauno se ljudje zmerdujejo nad njimi...

21. grudna. Dansi, ko je svt. Tomaž, smo dobro predajali našo robo, samo malo zeblo nas je, pa to se lohko prestane, da je le kupčija, ali takrat se meni težauno zdi pri štanti stati, ko ni ljudi zraven, in še clo takrat, ko se perpeti, da guni žeblar zlo pridaja pri nas neč; nevošliv nisem zavoljotega, ampak le sram me je...

7. prosenca. (1862) ... Prov veliko simt zapisal v dnevnik od pretečeniga leta, veliko imam zamerkaniga, kadar bom čez več let hotel kaj vediti, kako je bilo leta 1861, kako bom iz luštam moj dnevnik v roke vzel, in prebiral. Imam tudi dobro zamerkanio koliko sim jemel pretečeno leto stroškov za gvant (oblačilo) za pijačo, za druge reči, za oblačilo sim dal dnara 32 gld. 87 kr. za pijača vino 7 gld. za popotvanje, koker na božjo pot i. t. d. 3 gld. 4. kr. za kake druge reči male sim dal 2 gld. 8 kr. za veselice 47 kr. za v dar sestri 3 gld. za v loterio 20 kr. vsega skupaj je 48 gld. 66 kr. zdaj iz tega lohko prevedim, kako moraja hlapci varčni biti ko imajo po 50 gld. na leto plačila, ako hočejo, da jim na zmanjka za ta potrebne reči...

2. svečana. ... Tud si vse domišlujejo ljudje, da sma v Loteriji srečke zadeli, da imamo zato vsiga dovelj. Nar več se pozna zaslužek nad tem, kar na kujema več iz Kroke cainov,²⁶ ampak jeh dobivama iz Železnikov vlečeno železo prov dobro. In tudi to se precej pozna, kar je ta novi dnar, ko smo žeble dražji nastavlji. Ino, de več te robe preženemo, koker včasih, kir guni žeblar je pešati začel, ni več tako iz žebliimi založen, mi jeh pa prov veliko še v Kropi ino Železnikah pokupimo, pri tistih precej zaslužimo, boh daj še zanaprej tako...

12. svečana. ... Včeraj so pelali, tukaj memo nas, taki velki, in lepi hrast, da ga še nekolj nisem videl takiga, in ga tudi morebiti nabom več, in tudi je bil lepo okinčan, kar se mu je prav spodobilo; prov veliko so jeh zdaj v krahkem čas pelali skozi Loko, le škoda se še meni zdi, ko taki les, iz naše dežele ven vlačija, proti Terstu...

V.

10. mlg. tr. Zdaj imamo zopet za narditi ene 5000 žeblov takih, da bojo vagali ene 6 Znt, in včeraj smo tako delali ročno, de smo 1 Znt. železa podelali, tako sma zaslužili ta teden ene 11 gld. ali terpeli sma pa toljko, da tako na morali nikakor zmagovati...

24. vlk. trav. ... Tudi od nas iz Loke, se je podal neki mož iz svojo ženo v London, kir bo za videti velika razstava celiga sveta; ako bil jaz jemel dosti

dnara nastran, gotovo bi se tudi tje napotil, koker Guz. J. V Časniku je, kako da černagorci dobro zmagaja Turke, prav dobro se mi zdi, ...

ta 30. Rožnika. Že pred dvema dnevama, sma ta letašnji zgodnji krompir jedli.

Veliko je blo govarjenja med ljudmi tukaj guni teden, de pride enkrat iz Ljubljane, vojaška Banda,²⁷ de bo tukaj v Loki muzika, pa meni se je neverjetno zdelo; pa se vendar le je to izšlo. Včeraj to je blo rauno na praznik svt. Petra in Paula, koj zgodaj na jutro, ko sim še prov sladko spal, me naenkrat prebudi, nekako posebno šumenje, ino koj razumem, da je omenjena muzika, urno skočim iz spavnice, in hitim gledati pred vežo, in rauno memo jo perkoračijo, kir so ravnokar se v Loko perpelali, narpopred so pred dvema hišama več časa muziko igrali, in potem grejo o koli mesta, da vse še spijoče predramija. Ko je bla ura devet, spremlajo vojake iz muziko k svt. maši; in pri maši ves čas igrajo vsih 30 mož, od Topničarjev, veliko je ljudi per te maši blo, med katerimi sim tudi jaz bil. Popoldan se začne ob štirih zupet muzika, na sredi placa, in je igrala da šestih. Zvečer se zupet začne ob devetih in iz baklada, de je blo 10 velikih svetilnic, katere so za muziko šli, ino so pred večim sumlivem hišami ostali, in en čas igrali, in velika množica ljudi, je nas za njemi vrelo o kol mesta, in nazadnje doidejo do vojašnice,²⁸ in tukaj ostane ploskanje iz rokami, in krič, de ni blo koj konca. Potlaj se pa razdeleja v tri kraje, hiše, da je bla skoraj celo noč muzika in plesiše, pa jaz nisem šel potlaj več nikamer, ampak damu, ...

4. mlg. serp. ... Zdaj imam jaz zupet perložnost velika, se v zanjke vjeti, pa mislim, de bom raji modrost rabil, koker bi padel, in mislil raji na konc. Že precej dolgo časa je, kar sim zapazil, de me neka mlada dekle rada večkrat vidi, in de je zlo nagnena na mene, in pa čez dalje bolj je natvezena pruti meni, res prov luštna devica je lepa, in nadolžnost se ji še sveti, iz njenih iskrenih oči, in rudečica jo koj napade, je poštenih in premožnih staršev, meč se ji namora očitati, ali jaz prevedim, de je nar boljši za mene, na duš in na teles, de jo zmeram pustim, in meni še zdaj ni potreba nobene ...

14. mlg. serp. Pretečen teden sim jemel prov veliko za glavo beliti; zmišloval sim pesem za soldaške dekleta, kir sa jeh danes vojaki zapustili, bla je ta Patria že tukaj čez 20 mescov, in že koj danes so zupet drugi peršli. Pa ta pesem sim dobro naredil, nobeden bi se nadjal, de sim jo jaz, zato se nabojim, ako pride na svetlo, koker skoraj gvišno bo, ena je pa že ven na svetlo menda, ko je brat moj in še eden sta ja omislila, jaz bom moja tukaj not spisal, ko bo perložnost.

20. mlg. serp. ... Prov dobro se mi zdi, ko je moja pesem prišla na dan, de ja že prepisujeja, in kmalo jo bojo še peti začeli nobedin na misli, da sim jo jaz izsnoval, ampak dolžeja kakiga duhovna ali šomaštra. Danes smo tudi že iz jabelk čežana jedli, le kisla je bla še preveč ...

25. mlg. serp. ...

Žalost soldaških deklet

1.

*Oh! žalost žalost čez vse velika,
Za nas dekleta vendar prevelika;
Pa uzrok smo si same,
De bomo v spomin imele za usele*

2.

*Mislile sma ženke vojakov biti,
In lušte tega sveta piti;
Pa ni blo rauno tako,
Koker sma mi hotle de blo.*

3.

*Prišel je od višiga povelje,
Kakoršne niso ble naše želje;
Vojaki morate jeti iz Loke,
In zapustiti te uboge srote.*

4.

*Peršel je odhoda čas,
O bog usmili se nas;
Naj bo gmajnar ali šarš,
Jiti mora ko zasliši marš.*

5.

*Podati za vami se hočema,
De se nikdar ne ločima;
Ako ste lubice naše,
Nosite doma gerde raše.*

6.

*Na dan po pet krajcarjev imama,
Prov lohka jih ven dama;
Zjutraj eniga opoldne pa tri,
Ako zadnjiga zmanjka večerje neč ni.*

7.

*Oh! sprejoh že se sliši trobente zadnji glas,
Potoki solz teko čez nas,
Kam se hočimo djati reve,
Brez naše drage podpere.*

8.

*Naš prelepi obraz,
Se je spremenil v pusti kraz;
Pod njim se rodi terne in osat,
Ki nas bo bodel spred in odzad.*

9.

*Stopile sma v taki stan,
Ki je hudiču dobro znan;
Dobile bomo dete u kvartirano,
Ki nam bo zmiraj skerbi delalo.*

10.

Nismo dale vojakam pred miru,
De smo dobile od njih daru;
Oh! ki je moje poštene Jime,
Ki mi je zdaj kurba ime.

11.

Škoda de sma znale vse jezike,
Zastopile vse da zadnje pike;
Ogersko nemško in pemsko,
Razumele sma če je blo peklensko.

12.

Bil nam je dober hrovat ali čeč,
Nismo zberale prov neč;
De je le rad imel nas,
In v zanjke znal loviti nas.

13.

Oh! kako lušno je blo ksmo se iz fantmi radovale,
Ko se še nisma ta soldaške imenovala;
Oh zdaj pa nič več,
Fantje za nas namaraja neč.

14.

Takrat nas je poštenost lepšala,
In snažnost gleštala;
Jutrajno sonce že nas je ogrevalo,
Tički nam veselo pesem prepevalo.

15.

Zdaj pa smo zamudile lepi zorni čas,
In nar raji spale ta čas;
Ko je pa otožna luna persijala,
Je že vsaka po vojakih zijala.

16.

Nar bolj sma ljubile temna noč,
Zato sma zdaj černe na vso moč;
Za videti sma prov neznane,
In čudnim matalijami obdarvane.

17.

Oj ostudne serborite,
Vsiga ste že dosti site;
Na mislimo več na vas,
Tudi ve pozabite nas.

18.

*Oh! ko bi moji ljubi vedil,
Kako žalost je men naredil;
Pismo poslal bi mi gotovo,
Oh! ki je serce njegovo.*

19.

*Zmeram ste za nam hodile,
In ste nas povsod motile;
Ble ste marskaterimu krive,
De so mu palce na ret bile.*

20.

*Za nas bi veliko boljši blo,
De bi vas zlodjovih bab na blo;
Bli zmeram zdravi in veseli,
In zadovoljniši živeli.*

21.

*Ko bi mi imeli vam pisati,
In od pismov groše plačvati;
Raji popijemo šnopsa vsak en glaž
De se spolnete na našo laž.*

22.

*Hvala bogu de nas veliko takih je,
Več ko umnih ki vojakov niso tle;
Ali te se nam bojo posmehvale,
In v sercih radovale.*

23.

*Takih deklet je per nas 30 te baže,
Kdor pravi de ne se laže;
Kdor pa navarjame,
Naj sam ugame.*

24.

*Pa ta pesem ni zato,
De bi fantam po vas blo težko;
Vam prvošima drugih spet,
Vsaki nar manj pet.*

25.

*Ali prišel bo dan,
Ki bo za take strašan;
Ojoj! Ojoj! de na blo to še koj,
Ojoj! Ojoj! de na blo to še koj.*

15. vlk. serp. ...Danes je bla poroka ohct enga vojaka, ko je bil tukaj v Loki vgvartirji, zdaj je pa od vojaščine prost, pa je neki deklet dapadu, desrauno je doma iz Sčeškiga, in je pregovarila mater, da so mu hiša dali in oblačil napravli mu, kir sam nima nič, pa dober je, da je le bil...

ta 26. Listopad. ta 23 t. m. sma imeli Ločani zanemiviga dosti, da bojo ludje po Časnikah čitali od Loke, zares takiga še mislim, da ni blo, da bi iz fanam se gospoda v Loko vozili, koker ta dan. Bila je namreč: prva beseda v Čitavnici,²⁹ prov slovesno obhajana, začela se je v pol dvanajstih iz svt. mašo, kir sa prov ginjljive mile slovenske pesmi peli; zvečer se je znidilo več ko 100 udov v čitavnici, zares slovenšna dobro napreduje...

VI.

(1863)

Ta 17. prosenca. ...Danes je letašnja zima pervikrat nas odela iz belim zagrinjalom. Zdaj pa še moram uzeti bukve v roke, od strojarskih stop de bom začertal, dan in kdo je lubje tolkel, kir sa meni dali strojarji to nalogo in izročili ključ od stop...

Ta 30 prosenca. Rauno mati prov žeble štejejo neki polanki Urši, kir jeh vselej uzame za kakih 20 gld. na nas tukaj v Loki je dobro za ta kupčija, ali v Kropi in Železnikah pa letas jamraja, de ni dobro.

ta 24. svečana. Ravno brez vsiga dela se za miza vsedem, pa čitati sim se naveličal, toraj raji primem za pero, kir zdaj popoldan, sma naredili praznik, kir je svt. Matija danes; dapoldan, sim pa tako delal, pod ta velkim kladvam cainov, da še nikol tako, zdaj sim se že mal navadil, pa to delo kar je bolj kovaškiga, men na pride velikrat v roke, perpustim bratama, kir sa bolj vajena, in imata velik lošt, ako bi se še jaz tako rad iz tem pečal, bil še včasih prepir, torej rad pustim to delo, in se ta mojiga praviga deržim žeblarije, in zamoram reči, de zares lepe delam cvečice, lepši, ko bratje...

Jaz imam velike želje da tega, ko mi blo mogoče, ali žalibog koker spremišlujem, tok mi na kaže ta reč; al vendar bukve (knjige), sim se pa vendar per prvi perložnosti namenil kupiti, ako bog iz manoj kako drugače zasuče, da bom zamogel kdaj kokone rediti, in svile perdelvati...

23. sušca. Danes je bil naš Tone v Kranju, veselo perpoveduje, kako je v ceno živeš, pa res hvala bogu, zdaj se bo pa že žvelo — Ušenica se dobi še spod 7 cvanckarc, ajda po 1 gld. krompir po 25 grš. cent špeh po 22 sold. pa bi kmalo še cenejši blo. le zdravlje nam boh zmeram še daj, pa bo nam dobro šlo.

Že ene tedne je kar le bel take žeble delam de 1000 vaga dober 4 f. Templavc ali kaputarji jim pravijo, nardim jeh gotovo 1500 na dan ali še več, pa zares lepih cvečicov...

15. mlg. tr. Ta teden pa le ta male žeble Romarje prov hitim delati, kir ta kvedrastih, se je že veliko nabralo, kir zdaj je slaba kupčija za nas, pa mislim, da bo kmalo boljši; imamo pa zdaj žebllov toljko, de so uredni blizo 200 gld.

24. Rožnika. Že je kresni dan, pa toplote še letas prov malo, pa vendar hvala bogu Letina prov dobro kaže. Somenj pa za nas danes slabo kaže, in še en drugi cvekar iz Kroke je peršel danes predajati, pa vem, da ga na bo več, kir v Loki noben cvekar iz družiga kraja nič na preda.

26. Rožnika. Ravno pridem iz podna kir imajo vojaki topove, kir danes, so imeli veliko parado, prišel je njih viši poveljnik f. c. m. vitez Venedik jeh ogledovati, vsaciga je v serce ginilo, ko jim je vojakam tako lubeznivo roko podajal; in čeravno je že mož pri starosti, vendar je še prov terden...

30. Rožnika. ... Ta 27. t. m. je bla pri fari³⁰ prov velika slovesnost, že za ta novo cerkev peršli so čast. škof in veliko drugih duhovnov, so blagoslovili kamen za veliki Oltar, kaj lepo so č. č. škof pridguvali, in prelepo je bilo vse okinčano, vsakimu je dopadlo to...

13. malg. serp. Na bil mislil, de boma ločani, iz tako slovesnostjo zvonove ta nove prijeli to je blo ta 10. t. m. teško sma jeh že perčakovali ta popoldan, kdaj jeh bojo perpelali, kar ob šesti uri začno vojaki iz topovam strelati, in po cerkvah začne zvoniti, zdaj jeh od dalječ zagledama, ko se svetijo na okinčanih vozeh, in lepo ovenčani, zdaj grejo naproti duhovni, in rokodelske bratovšne iz banderi, mlade dekletica obelih oblačilih iz pušilcam, šolarji iz zelenimi vejami in iz njih zastava, in tako je bla lepa procesija, pred njo je pa muzika igrala, ljudi pa toljko, de se je vse terlo, zares lepi zvonovi so, ta velik tehta 41 centov in 73 f. za njim ta pa 16 centov 69 f. ta mal 5 cent. 2 f. za ta srednjiga pa na vem; sam napes na ta velkim zvonu, farmanam na dapade, kir je de, sa vse štiri zvonove oskerbeli č. g. fajmašter Primaž in klučarji Jurji. Radovedno je vse ljudstvo po konc zijalo, ko so zvonove gor ulekli, posebno pa kadar so ta velikiga, in hvala bogu srečno so jih gor spravli, in noben človek se ni nič poškodoval, ko so na njih sedeli; teško že zdaj čakama kdaj da bodo zapeli, da bomo slišali njih glas, pravijo de v nedelo že, bo ravno naš somenj...

14. mlg. serp. ... Zdaj že ta drugi teden delam, le ta male žeble »Romarje« ki 1000 tehta, le 1 ½ f, naredim jih pa na dan takih po 22, ali 23 sto...

20. mlg. serp. Pravijo da bode prefaršk zvonik padel, de prov slabo stoji. Včeraj sma loški farmani iz tako slovesnostjo »žegnanje« somenj obhajali, de stari ludje napomnijo take svečanost, zares vredno je zapomniti na prvo to, kir so pervikrat vse štirje ta novi zvonovi sprelepo zapeli, de je dalječ okol njih kerpki glas doniv, in ljudi ukop vabil, per velki maši, je kranjska muzika igrala, blo je veliko duhovnov okupaj, in dolgi čas je terpelo, ko so ludje darove na Altar pokladali za zvonove, popoldan je bla ta zahvaljena in potem je bla godba na plac pred farovžam, kir je blo noter veliko različnih gospodov, potem je bla še godba, posebaj pred vsakim klučarjam hiša, in tako je blo do mraka vse veselo, in po pivnicah vse rajalo, tako, da tud brez ravsanja ni blo pa jaz med hrupam nisem bil...

9. vlk. serp. Zdaj smo imeli zaporedama dva dni gostovavce iz Kroke, kir v tem čas imajo navado jiti h svt. Olbenk, toraj nas pridno objiskujejo, in raglajo, de se dalječ razlega, njih grozoviti glas. Tudi tožijo po Kropi, in Železnikah, da je tako slaba kupčija zanje, de še nikolj tako, tudi nam to škoduje, de nas tudi skerbi, de bi se nam kaj slabeji na spreoburnilo, kir nam še na to dragino obetaja, kir velika suša je po družih krajih vse pomorila, zato pa naš Tone misli precej žita nakupiti, ako bi se dalo kaj zaslužiti pri njem. ... Dan na dan brez prenehanja voz za vozam kamnje vozijo za prefarško cerkev in zvonik (stolp) veliko bojo storili za čast božja...

ta 23. svečana. (1864) V nedelo to je ta 21. t. m. sma imeli v Loki noviga pridgarja clo iz Amerike Misijona, Franceta Pirca,³¹ tako so se starček trudili, de so v farni cerkvi en dan tri dolge pridge nam nardili, ni dvomiti de sma jih iz veliko pazlivostjo poslušali, in de se je veliko ljudi nas ukupaj spravilo, kadar so kaj od indijanov povedali sma dobro zijali v vanje, in vem de je njih mila beseda vsakimu bolj serce mehčila, kakor naših navadnih pridgarjev. Peršli so zato iz Amerike v svoj rojstni kraj, de bi kaj duhovnov dobili v Misijon, kir delavcov jim manjka v gospodovim vinogradu; jaz bil pa le iz radovednosti rad šel v Ameriko...

12. mlg. tr.. Zdaj se je nam veliko dela naenkrat naložilo, včeraj sma dobili pismo za 32000 žeblov narediti, takih za popirnato streho, na lubljansko popirnico. 1000 vaga čez 5 f. naredil sim jeh danes sam okol 1400 al precej teško bo to delo za topat; pa ko bi le na blo potreba tako se učiti per temu usranmu delu, še zmeram se je treba vaditi, kakor pri vsakim delu; ali danes sim celi dan prov nejavoljin, nar bolj zato, ko sim žebljar, nar bil kakiga družiga rokodelstva izurjen, bil bolj zadovoljin v njem, žeblarsko se mi nar zanečljivši zdi, toraj tud nikolj namislim, da bi se iz tem pečal da smerti, desrauno hvala bogu pri tem dobro živema.

ta 18. mlg. tr.... Zdaj marskaterikrat delam prov ta male žeble, toje za romaste čevlje ki tehtajo 1000 po 1 1/2 f. pa jeh veliko nardim, enkrat sim jeh naredil en popoldan, to je v štirih urah, še čez 1000, tako se tudi še per ta malih precej zasluži;...

ta 16. velk. tr. — Včerajšna binkštna nedela, sma imeli popoldan, v Vincarjah veselico, kir sim bil tud jaz iz nekim mojimi prijatli pričijoč, kir se je začela včeraj tam oštarija »Prajarjova«, pili sma ta boljši pivo polč po 11 kr...

ta 14. velk. serp.... Guno nedelo sma iz nekim mojim prijatlam šla na prefarški stolp, kir sa že da verha ga nardili, in tud rošt gor postavljji, šla sma po odrah prov na verh, čudil sim se sam sebi, da imam toljko korajžo, kir jest za višavo nimam koraže, pa tud na kalvariji na Hribe sim bil prov na verh zvonika, kir sta bla oba naravno eno nedelo dodelana kaj lepo zaljšajo cerkve...

IX.

16. kimovca.... Kaj radi bi se pa mal obogateli, de bi saj kej svojiga — lastnine imeli, de nabil vsaki slepar čez nas, tako zdaj nam prov mika, de bi kupili Keicuva hiša to je per štirn, kir bo na lecteringa od dolžnikov dana, pa imama le ene pet sto dnarja, pa ako nabo predraga bo naša.—...

ta 25. kimovca. Novice sim prebiral, čital sim, kratkočasno berilo od Černogorcov, to je zares lepo izloženo, ali za mladost za nedolžnost zapeljati, prov dobre zanjke—. Iz Ljublane bojo menda prov kmalo odrinili v Ameriko, v Meksiko prostovoljci, gotovo bi se jih že radi Ljublancani znebili, kir sa taki nerodneži, iz Loke so že štirje per njih...

ta 14. Vinotoka. Za prihodnjo leto, sim že naredil novo teko, za strojarje, ki bom v njo zapisval dneve, koliko vsaktir lubja stolče. Na svt. Frančiška dan, ko sa imeli obrajt, sa mi pa plačali po navadi 1 gld. za to mujo; res malo je plače, pa vendar rad zveseljam to službo od stop opravljam...

ta 7. Listopada ... Začudili so se oča necej, ko sim toljko žeblov naredil, zares jeh veliko nardema, jest prov nikolj ne spreneham med kovanjam, nikolj na stopim od panu preč, kir se mi toljko škoda koj zdi. Ali zjutraj pa naostajama tako zgodaj več, kakor sma pred nekim letmi, ko sim začel jest kovati, sma šli, hodili koj po popolnoči v Fužino ob eni uri, ab dveh pa je bil že zadnji čas; zdaj pa hodimo le ob štirih, nar bolj zgodaj ob treki uri, pa toljko urnejši šes dan kujema, de jih še več naredema, ko popred ...

ta 12. Listopada ... Teško že čakam, da bi že kupili lampa po novi šegi, in novim oljam, ki tako lepo sveti, kir se že po večih hišah ta svetilnica nahaja; potlaj bom še le lohko pisal in čital, zlasti zdaj, ki bo lepa reč se vpeljala v Loki namreč: že v nedela so oznanili č. g. kaplan, da bojo knjižnico (bukvarnico) napravlji, h kateri jest mislim koj perstopiti ...

ta 30. Listopada ... V knjižnico sim se že perdružil, ta 20. t. m. sim daroval 2 gld. zato — pa mi je nekaj sestra perložila. V božiču boma menda že bukve prejemali, veseli me to, samo premalo časa imam zato ...

ta 23. grudna. Na svt. Tomaža dan sma imeli dobro kupčijo za našo robo. In ta popoldan, sim dopernesel v samih rajtengah, prerajtval sim koliko sma skuz to leto žeblov pokupili, od Gr. Pesjaka iz Kroke 555,000 samih ta malih, tud nekaj ta večih iz Železnikov od F. D. Pa sma jih druge leta še več pokupili, doma sma jih pa letas nar več nardili gotovo na vsaki dan 5000, prerajtal sim, da od letašnjih žeblov imamo čez 100 gld. dobička, prov lepa reč je že to; mislim pa še bolj na drobno izštevilti, koliko nam skuz celo leto pride gotovo službe, in koliko je stroškov ...

X.

Ta 4. vlk. tr. (1865) Imeli sma ta teden noviga fanta za delo, pa je blo paglovcu tako dolgčas, de mu še dva dneva ni blo za prestati, in je šel, in je nas perpravil ob tri goldinarje, zdaj sim pisal zupet za drugiga v Kropo, pa teško se bo dobil, desravno je tak jamranje gor, kako jim je slabo. Pernas bi mu pa blo prov dobro, in 20 gld. plače je dosti takimu fantu per 13 letih; čudno ljudstvo je v Kropi, ki noče nobedin iz Kroke jiti zarad dolgigačasa ...

1.

*Predragi moj dnevnik,
Kako sim te vesel!
Kir sim jaz tebi urednik,
Ti bom pesmici zapel!*

2.

*Čez štir leta —
Sim se deržal te zvesto.
Moja duša je bla za to uneta,
Da sim te pisal lepo.*

3.

*V lepi mladosti;
Sim to nalogo delal,
Da bo spomin v starosti,
Kako sim mlad življenje peljal.*

4.

*Kadar je bil čas za to,
Sim se dnevnika poprijel;
Nar večkrat je pa zvečer blo
Da sim ga rad objel.*

5.

*Hvala bogu, da znam —
Dobro pisati in brati,
In da zato veseljem imam,
Da si kratim čas velikrati.*

6.

*Ko biser predragi
Visokocenim te,
Kakor dobrotnik preblagi,
Dobro učil si me.*

*Ko pisanje mislim končati,
Zarad časa premaliga —
Pa zvest čitatelj hočem ostati
Do zdihleja zadnjiga.*

Ta 8. kimovca Zdaj pa dam vsih 10 bukev ukup vezat, potlaj pa bom jih skerbno shranil; Zdaj pa v božjim imen končam, kakor sim začel. Amen.

O p o m b e

1. pri Kajbetu, danes Mestni trg 5. — 2. teka, iz grške besede theke, pomeni zvezek. — 3. Kamra, danes Mestni trg 33. — 4. Fežina, fužina pri Kašči, na tem kraju sedaj kožarna tovarne Šešir. — 5. šnurmohar, iz nem. schnur, vrvca, motvoz, in Macher, izdelovalec, torej vrvar. — 6. premfar, verjetno nem. Prämierter, nagrajenec, odlikovanec. — 7. premin, nem. Prämie, nagrada. — 8. Praierca, današnja menza na Spodnjem trgu 4. — 9. prejohe, verjetno nem. Jahresbericht, šolsko letno poročilo. — 10. caignis, nem. Zeugnis, spričevalo. — 11. Joseph Wenzel Radetzky (1766—1858), avstrijski feldmaršal, se je od 1784 udeležil vseh bojev in premagal Italijane 1848 pri Custozi ter 1849 pri Novarri. — 12. železnica Dunaj—Trst zgrajena 1857 — 13. novi buhštab je novi črkopis (gajica) namesto prejšnje bohoričice — 14. ažie, nadav. ara — 15. lošt, iz nem. Lust, veselje — 16. od 20. Oktobra Diplom, oktobrska diploma, zmaga konservativnih sil in pozneje centralizma — 17. prefaršk podn je prostor, kjer je danes stavba komunalnega podjetja Remont in drevesnica v Stari Loki — 18. Vinkel, nem. Winkel, vas Binkelj — 19. podlesnaki, rokovnjači — 20. Dimež je bil rokovnjač Franc Ziherl z Gorenje Save pri Šmartnu, zadušil se je v Sunharjevi opekarni pri Trzinu — 21. graben, prostor, kjer je bil jarek in nekdanje mestno obzidje v sedanjem Jegorovem predmestju (Rajtšola in Zvezda) — 22. gvant, obleka — 23. Spital, bivša mestna ubožnica, danes Spodnji trg 9a — 24. glej op. 21! — 25. cveči, vrsta žebljev — 26. cajn, nem. Zain, kos železa iz fužine, iz katerega kujejo železne paličke — 27. banda, godba — 28. vojašnica, stara Kasarna ali jesiharna v Blaževi ulici 10 — 29. Citavnica, Loška čitalnica, ena najstarejših — 30. pri fari, cerkev v Stari Loki — 31. Franc Pirc (1785 v Kamniku, 1880 v Ljubljani), duhovnik, ameriški misijonar in kmetijski pisatelj — Stara slovenska imena mesecev: prosinac - januar, svečan - februar, sušec - marec, mali traven - april, veliki traven - maj, rožnik - junij, mali srpan - julij, veliki srpan - avgust, kimovec - september, kozoprsk ali vinotok - oktober, listopad - november, gruden - december.

R é s u m é

LE JOURNAL DE JERNEJ GAŠPERIN

Les archives de Škofja Loka gardent dix cahiers, reliés en volume, comprenant le journal du jeune cloutier Jernej Gašperin. Dans son journal, qui va de 1861 à 1865, Gašperin notait ses expériences personnelles, il y parlait de sa santé, de la santé et des maladies dans sa famille, il décrivait son métier, les événements gais et tristes et il y insérait aussi les nouvelles sur les événements publics et politiques dans son pays et dans le monde. L'archiviste F. Štukl a choisi dans ce journal quelques passages qui contribuent à la connaissance de la vie de Škofja Loka de cette époque et qui sont de menues illustrations d'un homme du peuple de l'époque. Les passages publiés sont écrits en parler de Škofja Loka du siècle passé.

Avec un travail laborieux, la famille de Gašperin a acquéri la maison du maître cloutier, située sur la Place inférieure. Encore de nos jours les habitants de Škofja Loka désignent cette maison, qui porte à présent la numéro 11, par le nom de »Chez le cloutier«. Jernej Gašperin se maria en 1867, en 1869 naquit sa fille Jera. Il mourut en 1890.